

Lietuvių Fondo temom skirtas numeris (I)

Milijonas lietuvių išlaikyti. Lietuvių Fondo idėja ir pirmieji žingsniai. Lietuvių Fondo valdybos veikla. Pasikalbėjimas su Lietuvių Fondo Tarybos pirmininku Stasiu Baru. Lietuvių Fondo kasdienybė. Pokalbis su LF investavimo komisijos pirmininku Povilu Kilium. Adomo Jakšto eilėraštis „Kai du stos“. Lėšų telkimas, kultūriniai renginiai ir naujų narių vajai.

Giedrės Žumbakienės meno paroda. Tebegyvos vanagaitiško linksmumo tradicijos... Nauji leidiniai.

Kertinė Parastė

Milijonas lietuvių išlaikyti

Entuziastas jaunas gydytojas Antanas Razma, prieš dvidešimt metų pasiūlė įsteigti milijoninį fondą, kurio palūkanomis būtų maitinamas lietuvių išlaikymas. Mestas grūdus pateko į derlią dirvą, ir pradiniams dr. Antano Razmos su žemaitišku atkaklumu stūmė darba pirmyn. Spauda parėmė jo pastangas, susidomėjo JAV LB Krašto valdyba, pirmininkaujama Stasio Barzduko, ir surado bendrą išeitį. 1962 m. buvo įsteigta savarankiška organizacija — Lietuvių Fondas, tvarkomas rinktų tarybos narių. Jau prieš priimančią įstatą, dr. A. Razmos ir pritarėjų pastangomis buvo suaukota 20.000 dol. suma.

Lietuviškoji visuomenė plačiai atidarė pinigines, ir aukos pradėjo plaukti. Pirmąsias tūkstantines paklojo gydytojai ir daugiau pasitarintieji, o šimtinėmis įsijungė ir plačioji lietuvių visuomenė. Didelė talka atėjo iš LB apylinkių, prie kurių buvo sudaryti vėjų komitetai ar paskirti įgaliotiniai. Visi buvo pagauti entuziazmo ir dirbo nemokamai. Jau pirmąsias 1962 veiklos metais buvo paskirta pirmoji 1.200 dol. paramos suma. Šiandieną skirstoma pelno suma jau pasiekė 150.000 dol., o nuo L. Fondo įsteigimo bus išdalinta lietuvių išlaikymo reikalams vienas milijonas dolerių.

Reikėjo 20 metų, kad lietuviškiems reikalams būtų atiduota milijonas dolerių, pagrindinį kapitalą paliekant nepalietą. Investavimo komisijos pirm. P. Kilius žada milijoną dolerių sutelkti per 5 metus, kuriuos pelno skirstymo komisija, padalinys paramos reikalingiems.

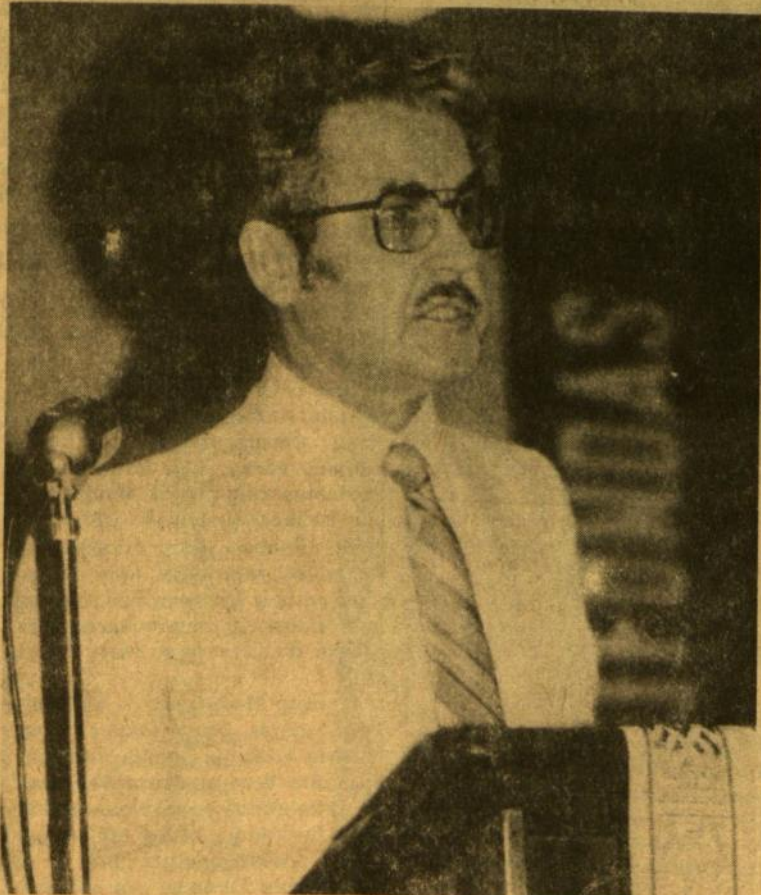
Iki šių metų L. Fondo tarybai pasikeisdami pirmininkavo 4 gydytojai (dr. A. Razma, dr. G. Balukas, dr. K. Ambrozaitis ir dr. J. Valaitis), bet šiais metais vadovavimą perėmė finansininkas Stasys Baras, įnešdamas naujų idėjų ir suaktyvindamas pastangas užbaigti trečią milijoną.

Pelno skirstymo komisija turi mažesnių ar didesnių problemų dėl teikiamos paramos tikslumo. Iki šiol daugiausia buvo remiami einamieji reikalai, ypatingą dėmesį skiriant liuanistiniams švietimui, kultūrai ir jaunimui. Pradedama ieškoti kelių ilgalaikiams, išiktniniams projektams finansuoti. Tuos klausimus plačiai nagrinėja Pelno skirstymo komisijos pirm. dr. K. Ambrozaitis.

L. Fondo taryba 1980 m. įsteigė Meno puoselėjimo komisiją, vado-

vaujamą valdybos pirm. dr. G. Baluko, kuri, finansuojant Lietuvių Fondui, įsigijo Mažosios Lietuvos sūnaus dail. Prano Domšaičio kūrinius: šis posūkis atidaro duris ir kitiems dailės kūriniams išlikti lietuvių rankose. Svarbus yra 1981 metais įsteigtas Lietuvių Fondo Federalinis kredito kooperatyvas, per pirmus veiklos metus surinkęs du milijonus dolerių indėlių. Ateityje gautu pelnu galės paremti lietuvišką veiklą ir išlaikyti kai kurias institucijas. L. F. Fed. kredito kooperatyvo kūrėjas ir išdinkas yra adv. Povilas Žumbakis, o direktorių tarybos pirm. dr. A. Razma.

Lietuvių Fondas įsikūrė, įsitvirtino ir išaugo dėka lietuviškos spaudos ir lietuviškų radijo laidų. Lietuvių Fondo vadovybė labai vertina ir remia rašytą bei gyvą žodį. Pirmuosius ir dabartinius talkininkus verta paminėti: a. a. rašytojas A. Baronas, žurnalistas — Vladas Butėnas-Ramojus, kun. Juozas Prunskis, Jurgis Janušaitis, Petras Petrutis, P. Viščinis ir daugelis kitų. Ypatingą padėką lietuviškų laikraščių redaktoriams, kurie ir patys rašo ir kitų parašytus straipsnius apie L. Fon-

Lietuvių Fondo steigėjas — dr. Antanas Razma. Nuotr. P. Malėtos

Lietuvių fondo idėja ir pirmieji žingsniai

DR. A. RAZMA

Šiandien ne vienas kyla mintis — jeigu nebūtų buvęs sukurtas Lietuvių Fondas, kokių nuostolių turėtų liuanistinis švietimas, kultūriniai darbai, liuanistikos moksliniai planai ir lietuvių išlaikymas jaunimo tarpe.

To nereikia įrodinėti, nes tai liudija patys faktai. LF jau yra sukaupęs neličiamo kapitalo apie 2 milijonus ir 300 tūkstančių dol.; jis yra investuotas ir jau davė apie 1.300.000 dol. pajamų, kurių apie 1 milijonas padalytas lietuvių išlaikymo ir ugdymo darbams paremti. Dabar LF gali garantuoti kasmet 200 tūkstančių pajamų lietuviškai veiklai stiprinti išieivijoje. Ar tai nėra verta didžiulis tokiu LF pajėgumu?

Prieš 22 metus daug kas abejojo ir net juokėsi, kai aš paskelbiau „Drauge“ 1960 m. gruodžio 8 d. straipsnį — „Milijono dolerių fondas lietuviškiems reikalams ir to fondo parlamentas“. Tačiau pozityviai ir optimistiškai nusiteikusių fondo iniciatorių būrys nusprendė, kad tai lietuviams yra įmanoma ir tuoj pradėjo fondo organizavimo darbą. Alicija Rūgytė, pirmoji iniciatorių sekretorė, pasiūlė savo vaišingumą ir butą pirmiesiems posėdžiams. Pirmąjame posėdyje 1961 m. sausio 8 d. tebuvo tik keturi: dr. A. Razma, A. Rūgytė, dr. R. Sidrys, J. Pabedinskas, bet kitas posėdis jau buvo gausesnis. O tų posėdžių būta nemažai. Į Fondo idėjos rėmėjų gretas įsijungė šie asmenys: dr. G. Balukas, dr. P. Kisielius, inž. V. Naudžius, V. Ignaitis (Kanada), dr. J. Valaitis, dr. F. Kaunas, prel. M. Krupavičius, rašytojas B. Babrauskas, rašyt. A. Baronas, V. Šmulskštys, dr. K. Ambrozaitis, dr.

B. Poškus, St. Barzdukas ir daug kitų.

Pirmausia teko derinti skirtingus fondo organizavimo siūlymus ir suredaguoti tinkamus fondo įstatus. Vieni norėjo visiškai savarankiško fondo, kiti siūlė susijungti su JAV LB Geležiniu fondu, kurio idėja jau 10 metų gulėjo stalčių bylose ir neprasisveržė iš planavimo stadijos į organizacinę realybę.

Prašomam advokatui parašyti fondo įstatus pastatius keistas sąlygas, iniciatoriai surado kitą jauną advokatą Algimantą Kėželį, kuris suredago puikius fondo įstatus, ir jie su mažais pakeitimais tarnauja LF iki dabar. Advokatas A. Kėželis LF inkorporavo Springfield'e, Ill. 1962 m. kovo 14 d. (Nr. 17755) ir po to jis stengėsi išgauti LF „tax exempt“ statusą, kuris ir buvo gautas 1964 m. gruodžio 7 d. (Nr. CHI — EO — 64 — 272, group 24) su adv. Vyt. Yaso pagalba. Dabar jau daug metų LF teisinius reikalus tvarko adv. P. Žumbakis.

1962 m. kovo mėn. pirmojoje LF taryboje buvo šie asmenys: dr. A. Razma, pirm., dr. G. Balukas, B. Babrauskas, St. Barzdukas, T. Blinstrubas, Z. Dailidka, A. Kareiva, dr. F. Kaunas, dr. B. Poškus, A. Rūgytė, V. Šmulskštys ir J. Švedas. Pirmąją LF valdybą sudarė šie asmenys: T. Blinstrubas, pirm.; St. Rauckinas, sekr.; dr. Vl. Simaitis, ižd.; J. Vaičekonis ir A. Rūkštelė, nariai.

Žvilgsnis į praeitį ir ateitį

Žiūrint praeitį, man atrodo, kad keli faktoriai teigiamai nulėmė LF idėjos realizavimą. Pirmasis jų — laikas buvo jau pribren-

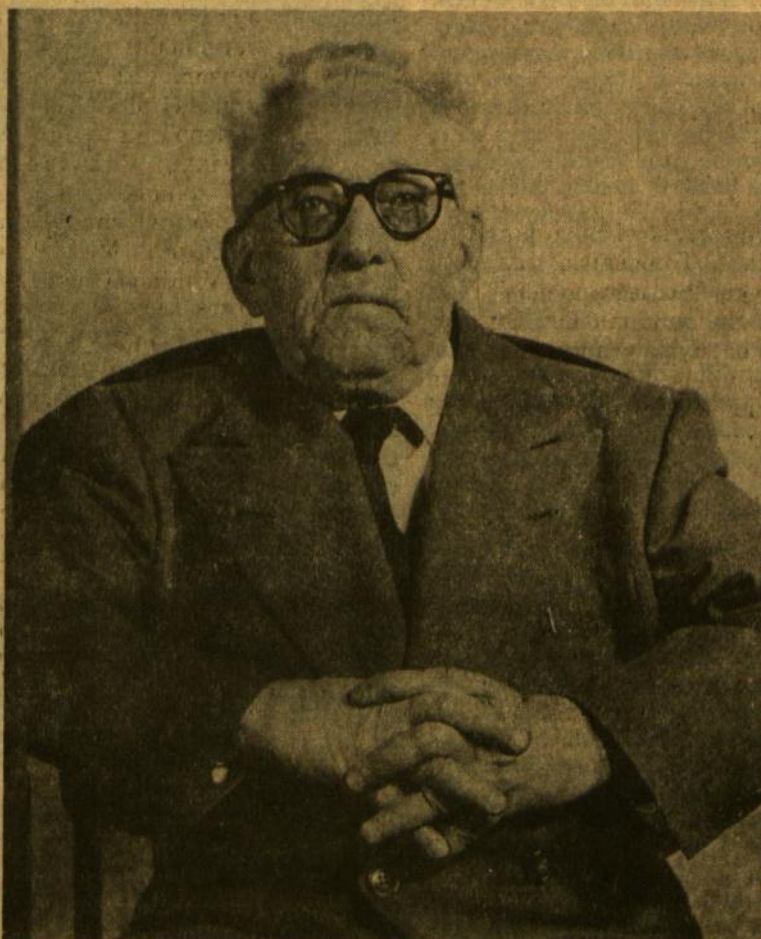
gydytojų nemokamas įsipareigojimas ir savo brangių valandų skyrimas L. Fondo veiklai.

Pažymėtini tie lietuviai, kurie savo santaupas palieka Lietuvių Fondui ir po savo mirties dalyvauja lietuvių išlaikymo veikloje. Gerbiami mirusieji L. Fondo nariai ir branginami gyvieji, prisidėję savo auka prie L. Fondo augimo ir lietuvių išlaikymo. Tik visų pasisventimu, darbu ir auka pasiekėme pasigėrėtiną rezultatą. Gyvoji lietuvių laikosi visų bendromis pastangomis, todėl ir toliau vieningai dirbkime. Daugelio lietuvių visuomenininkų svajonė turėti milijoninį fondą lietuvių kultūrai ir švietimui remti tapo realybe ir pagįstai galime tuo didžiulis. Lietuvių Fondo kapitalo augimas niekad nesustos, nes jį remia gyvieji ir mirusieji lietuviai testamentiniais palikimais.

Nepriklausomoje Lietuvoje išaugę ir subrendę lietuviai, pasigėrėtinai gausiai įsijungę į Lietuvių Fondo kūrimą ir ugdymą. Vyresnioji lietuvių karta nuostabiai gražiai atlieka savo pareigą. Vieni dirba visuomeniniame darbe, kiti rūpinasi lietuvių išlaikymu, tretie ieško ekonominio pagrindo šiems darbams paremti. Atlikieji darbai bei pasiekti darbo vaisiai džiugina ne vieno lietuvio širdį.

Jaunoji ir jauniausioji lietuvių kartos kviečiamos jungtis į Lietuvių Fondo eiles ir perimti vadovavimą, nes augantis kapitalas ir gaunami jo vaisiai pasiliks jiems tvarkyti ir naudoti. Lai mūsų auka, darbas ir pastangos palengvina tautai vergijos našta ir priartina Lietuvai laisvės atgavimą ir jos kultūrinį klestėjimą.

Visa tai turint minty, šio ir kito šeštadienio „Draugo“ kultūriniai priedai didžiąja savo medžiaga dalimi yra skiriami Lietuvių Fondo temoms.

Vincas Krėvė (1882-1954)

Nuotrauka B. Raugo. Nuo didžiojo mūsų literatūros klasiko Vincos Krėvės gimimo š.m. spalio mėn. 19 d. suėjo 100 metų. Reikšminga sukaktis „Draugo“ kultūriniam priede bus plačiau prisiminta lapkričio mėn., išleidžiant Vincui Krėvei skirtąjį numerį.

des tokiame fondui, nes vyresnieji, kurie buvo nepaprastai dosnūs, norėjo užtikrinti finansinę paramą lietuviškai ateities veiklai. Jie ne tik gyvi būdami aukoję, bet ir testamentuose paliko dideles sumas L. Fondui. Jau dabar 600 tūkstančių dol. pastovaus kapitalo susidaro iš mirusiųjų palikimų. Antrasis — spauda ir joje rašantieji bei radijo valandėlės rėmė fondo idėją šimtaprocentiniai. Trečias — milijoninio fondo sujungimas su JAV LB mėgintu įkurti Geležiniu fondu labai teigiamai nuteikė mūsų aktyviąją visuomenę. Reikia pripažinti, kad tuo reikalu svarbią rolę suvaidino LB garbės pirm. St. Barzdukas, nes jo JAV LB Krašto valdyboje buvo labai stiprių oponentų prieš LF. Ketvirtasis — prisidėjimas prie LF steigimo grupės gerų organizatorių iš įvairių lietuvių visuomenės sluoksnių ir skirtingo amžiaus. Penktasis — LF dui paaugotų au-

kotojų valia tvarkyti fondą ir skirstyti sumas būtiniausiems lietuviškiems reikalams.

L. Fondo ateitis yra šviesi, nes į fondo valdybą ateina nauji organizatoriai įvairaus amžiaus (nuo 24 iki 75 metų) su nepaprastu entuziazmu ir naujais organizaciniais metodais.

Nors pradžioje, organizuojant LF, ir buvo abejojantių, bet dabar visi esame įsitikinę, kad LF yra tapęs vienu iš stipriausių stulpų lietuviškai veiklai paremti. Mūsų sudėtos aukos, atlikti darbai laisvalaikio ar savaitgaliais, nors karaliais ir buvo susilaukta neužtautos neigiamos kritikos, pasiekė to, kad Lietuvių Fondas pasidarė neišskenkamas šaltinis visiems būtiniesiems lietuviškiems reikalams finansuoti. Tuo būdu jis padeda kenciančiai ir kovojančiai Lietuvai, kad ji greičiau susilauktų laisvės dienų.

Lietuvių Fondo valdybos veikla

DR. GEDIMINAS BALUKAS

Lietuvių Fondo Valdyba yra LF Tarybos vykdomasis organas, kuris prižiūri LF Tarybos planų bei nutarimų vykdymą.

L. Fondo Taryba renka LF Valdybos pirmininką, kuris parenka valdybos narius ir pasiūlo juos LF Tarybai patvirtinti.

1982 metų LF Valdybą sudaro: pirm. dr. G. Balukas, sekr. K. A. Girvilas, 4 vicepirmininkai — dr. M. Vygantas, dr. A. Gleveckas, J. Kučėnas, adv. S. Kuprys, sekr. — ižd. K. Barzdukas, kontrolierius P. Želvys, renginių vadovė M. Remienė, informacijos vad. A. Juodvalkis, ūkio reikalams Pr. Mažrimas ir knygos „Liet. Fondas“ redaktorius A. P. Bagdonas.

Visa tai šiandien, žvelgiant į mūsų tebegyvenus Lietuvių Fondo 20-ties metų veiklos atsiminimus, tenka pastebėti, kad LF Valdybos darbas buvo visą laiką sunkus, atsakingas ir komplikotas. Patirties stoka pradžioje buvo labai jaučia, nes panašios finansinės

organizacijos išieivijoje mes neturėjome. Dirbome tiek, kiek mūsų finzės ir dvasinės jėgos leido — valandų neskaiciavome. Tuo pačiu

organizacijos išieivijoje mes neturėjome. Dirbome tiek, kiek mūsų finzės ir dvasinės jėgos leido — valandų neskaiciavome. Tuo pačiu

LF 1968 metų Tarybos pirmininkas dr. G. Balukas, Valdybos pirmininkas dr. A. Razma ir Tarybos narys dr. K. Ambrozaitis.

bijojome padaryti klaidų, kurios galėtų būti fatališkos LF atečiai.

Ta proga norėčiau paliesti vieną L. Fondo pirmųjų metų laikotarpio aspektą.

Antrasis pasaulinis karas, nepriklausomybės praradimas, komunistų ir nacių okupacijos, barbariški mūsų tautiečių trėmimai į Sibirą, 1941 metų visuotinis istorinis sukilimas prieš komunistinę rusų okupaciją, didvyriškos mūsų partizanų kovos... mūs visus, atsidūrusius laisvajame pasaulyje, nepaprastai jaudino. Karo griuvėsiose deganti mūsų Tėvynė Lietuva, kurią palikome, ir tie mūsų pergyventi įspūdžiai buvo dar neišblėję. Tad kaip tik tuo metu iškilo ir Lietuvių Fondo idėja — surinkti milijoną dolerių ateities nepriklausomam tėvų kraštui, o palūkanas skirti lietuvių išieivijos menui, mokslui, jaunimui ir kartu šaukti pasauliui — „Laisvės Lietuvai“!

Dabar grįžtame prie finansinių apyskaitų. 1962 metais įnašų turėjome 44.505 dol. Visi pinigai buvo banke, todėl didelių finansinių galvosūkių neturėjome. Pirmieji keleri metai buvo LF vėjų organizavimo metai. Kartu su JAV Lietuvių Bendruomene steigėme LF vėjų komitetus Šiaurės Amerikos lietuvių gyvenamose vietovėse, rašėme laiškus mūsų išieivijos organizacijoms ir kreipėmės asmeniškai į prekybininkus, gydytojus, kunigus, profesionalus, inžinierius ir t. t.

Lietuvių Fondo tikslus laisvojo pasaulio lietuviai suprato ir stipriai jį rėmė ir teberemia. L. Fondas tvirtai žengia trečiojo milijono link. Kapitalui augant, ir LF Valdybos darbai padidėjo. Didžiausią našta neša sekretorius išdinkas K. Barzdukas, kontrolierius P. Želvys ir protokolų sekretorius K. A. Girvilas. Visi jie priklauso mūsų būstinės štabui — atvykę į LF įstaigą — vieną jų visada rasime Sekretorius išdinkas tvarko LF finansus ir finansinius raštus, kartu su pirmininku pasirašo čekius, yra atsakingas už LF Tarybos Pelno skirstymo komisijos išmokėjimus. Taip pat jam priklauso ir gausus susirašinėjimas.

LF kontrolierius paruošia labai profesionalius ir rūpestingus finansinius pranešimus. Be to, kasmet išleidžia mėtinę LF apyskaitą. Ypač puikiai ir dalykiškai yra parengta LF 20-ties metų su kakties finansinė apyskaita. Mes, fondininkai, kontrolieriaus Petro Želvio išleistas finansines apyskaitas vadiname „Biblijomis“.

LF renginiams vadovauja Marija Remienė, kurios darbai taip pat užima svarbią poziciją mūsų organizacijos gyvenime. Ji kasmet surengia LF vėjų pokylius, kurie Chicagoje yra labai populiari, o ta proga į Liet. Fondo kasą suplaukia tūkstantai dolerių.

Informaciją tvarko žurnalistas (Nukelta į 2 psl.)

Pasikalbėjimas su Lietuvių Fondo Tarybos pirmininku Stasiu Baru

Šiais metais LF švenčia 20 metų veiklos sukaktį: ta proga buvo kreiptasi į LF Tarybos pirmininką St. Barą, pateikiant jam keletą klausimų.

— Iki šiol daugiau laiko skyrėte investavimams, o nuo šių metų pradžios perėmėte sunkias ir atsakingas tarybos pirmininko pareigas. Kas paskatino duoti sutikimą būti renkamu tarybos pirmininku?

— Seniai esu įsijungęs į Lietuvių Fondo veiklą. Daugelį metų buvau Tarybos ir Valdybos nariu ir dirbau investicijos komisijoje. LF steigėjui dr. Antanui Razmai, ilgus metus vadovavusiam tarybai ir valdybai, sutikus organizuoti 1983 m. Pasaulio Lietuvių Dienas Chicagoje, tad ir aš sutikau kandidatuoti ir buvau išrinktas LF Tarybos pirmininku. Tą apsisprendimą paskatino šiltos, sąjūsiškos, nepaprastai nuostabių nuotaikų, kurios vyravo LF Taryboje ir Valdyboje. Čia tiek daug susiklausymo ir nuosirdumo, kad kiekvienas Tarybos narys galėtų būti pirmininku.

— Kaip jaučiatės naujose pareigose, ir ar tai netrukdo kasdienio darbo?

— Dirbant vienoje didžiausių ir stipriausių (kad ir šių dienų ekonomijoje) taupymo bendrovių, finansiniai reikalai nėra man svetimi, todėl prisipažinsiu, kad naujose pareigose jaučiuosi gerai, nors kiekvienas įsipareigojimas lietuviškam darbui atima nemažai laiko. Visi žinome, kad visuomeninis darbas reikalauja atsidavimo laisvalaikio ir dažnai poilsio dienų. LF vadovybėje dirba didelis skaičius gydytojų, kurie paaukoja daug savo brangių valandų.

— Jau pirmajame LF Tarybos posėdyje siūlėte pagyventi viešųjų komisijų darbą ir steigti naujas. Kokios komisijos veikia ir kas joms vadovauja?

— Šiandieną LF žengia į trečią milijoną. Vienas ar du asmenys negali suspti atlikti visų darbų. Gauna visokių projektų, pasiūlymų. Iš patirties žinome, kad komisijos, dirbdamos savarankiškai, pasiekia geresnius rezultatus. Nuomonių įgyvendinti projektai perduodami Tarybai tvirtinti. Visi tada jaučiasi svarbūs, kai savo iniciatyvą įvykdo ta ar kita projekta. Žmonių jau tokia prigimtis, kad daug mieliau vykdo savo pasiūlytą planą, o ne kurio nors kito. Anksčiau LF Fondė aktyviai veikė trys komisijos: Investavimo, Pelną skirstymo ir Kontrolės. Norime įjungti į aktyvų darbą visus Tarybos narius. Taip Tarybos veikla praplėstume trim naujom komisijom: Testamentų ir palikimų, Informacijos ir Naujų narių verbavimo bei vajų. Taip pat atgaivintume Garbės komitetą ir Įstatų komisiją. Laikinai veikia LF Fondo leidinio komisija. Mano nuomone, dirbdami komisijose, visi geriau jaučiasi, nes yra stipriai įsijungę į LF veiklą ir savo sugebėjimus sumaniau panaudoja. Šiuo metu komisijoms vadovauja šie nariai: Stasys Baras — tarybos, dr. A. Gleveckas — kontrolės, dr. A. Razma — garbės, dr. G. Balukas — valdybos, P. Žumbakis and ASS — teisinis patarėjas, P. Kilius — investavimo, dr. K. Ambrozaitis — pelno skirstymo, dr. J. Valaitis — įstatų, V. Nauzdžius — testamentų ir palikimų, A. Juodvalkis — informacijos, M. Lenkauskienė — naujų narių verbavimo ir vajų, dr. G. Balukas — meno puoselėjimo, dr. A. Razma — Fed. kredito kooperatyvas.

— Ar komisijų gausoje nepasiekę darbai ir kaip jų darbas bus sekamas?

— LF tarybos posėdžiuose komisijų pirmininkai daro pranešimus apie komisijų veiklą bei siūlo naujus projektus. LF Taryba tuos projektus svarsto, juos tvirtina ar atmeta. Be to, atskirų komisijų posėdžiuose dalyvauja LF Tarybos bei Valdybos pirmininkai, artimai sekdami tų komisijų planus bei rekomendacijas.

— Kam duodama pirmenybė ir kokiems darbams skiriamas didesnis dėmesys?

— Lietuvių Fondo veikloje visi darbai yra svarbūs. Visiems darbams skiriamas didelis dėmesys. Labai svarbūs yra lėšų telkimas,

investavimas, pelno skirstymas, informacija, palikimai, vajai. Tikrai visi vykdomi darbai yra svarbūs ir visiems darbams yra skiriamas vienodas dėmesys.

— Yra paruošta magnetofoninė juostelė apie Lietuvių Fondo 20 metų veiklą ir išsiuntinėta visoms lietuviškoms radijo valandėlėms. Ar šis išlaidingas informacijos būdas bus praktikojamas ateityje?

— Niekuomet nereikia baimintis išleisti skatų, jeigu už kiekvieną išleistą sugrįš penki. Mano nuomone paruoštos magnetofoninės juostelės pateisins savo išlaidas, nes svarbu priminti apie LF Fondą, painformuoti narius bei visuomenę apie pasiekimus, finansinę būklę ir ateities veiklos planus.

Kiekvienas L. Fondo narys turi teisę žinoti, kas daroma su jo įnašu, ir reikšti savo nuomonę laisvais ar žodžiu, dalyvauti metuose susirinkimuose. Prašau teikti LF Tarybai savo nuomones bei idėjas, kaip tobuliau vairuoti tą mūsų, sąjūsiškos, pasiūlytų sukurtą instituciją, kuri visus apjungia ir remia lietuvių kultūrinę veiklą.

— Beveik visi Tarybos ir Valdybos nariai yra išprausti į komisijų darbą. Ar L. Fondo Tarybos posėdžiuose nenukentės bendri reikalai, kai komisijų pirmininkai skirs daugiau dėmesio saviems interesams?

— Visų organizacijų veikloje nepaprastai svarbu, kad kiekvienas Tarybos ar Valdybos narys būtų įjungtas į darbą. Kas iš tokių narių, kurie ateina į posėdžius tik pasidėti ir pasiklausti, kas toje organizacijoje veikiama.

— Aš tikiu, kad kiekvienas L. Fondo Tarybos bei Valdybos narys turi turėti aiškias pareigas, būti susipažinęs su savo srities veikla ir savo patyrimu prisidėti prie atskirų sričių tobulinimo bei bendrų nutarimų vykdymo. Ateikiu komisijų veikla yra LF veikla. Tikiu, kad taip veikdami pasieksime geresnių rezultatų.

— Visuomenėje yra širtingų nuomonių dėl kapitalo investavimo būdų. Kokia yra Jūsų, kaip dirbančio finansų srityje, nuomonė?

— Jau taip gyvenime esti, kad finansiniai klausimai vienos nuomonės nėra. Kas skaito spaude, žino, kiek visokių spėjimų bei rekomendacijų siūloma, kaip tvarkyti JAV-se finansinius reikalus. L. Fondo investavimai, manau, yra gerame kelyje, nes LF kapitalas yra investuotas ne į vieną ūkinę sritį, bet į keletą. Š. m. liepos 31 d. investavimai taip atrodo: grynai pinigai — 35,28%, bonai — 26,94%, energijos akcijos — 9,28%, korporacijų akcijos — 10,50%, žemės ūkis — 18,00%. Turint toki įvairių investavimo portfolio, L. Fondas ypač saugus, nes sušlubavus vienai iš tų pozicijų, kita turėtų duoti didesnį pelną. Tikrai būtų neprotinga visus klausimus sudėti į vieną pintinę, nes jai išvirts, galima viską prarasti. LF investacija yra geroje padėtyje — mūsų visas kapitalas praejusiais metais davė 11,25%, o tai yra geras pajamų vidurkis, palyginus ir su didžiausiais krašto fondais. Ta proga noriu patarti mūsų tautiečiams nelaikyti santaupų vienos srities investavimuose. Investuokite bent pusę savo santaupų į einamas sąskaitas ar sertifikatus, kurie moka geras palūkanas, kitą dalį į nekilnojamą turtą, komercinius laktus ar bonus ir gal net į auksą.

— Dailininko Prano Domšaičio dailės darbų rinkinio išsigijimas sukėlė visuomenėje gyvą reakciją ir įvairių pasisakymų. Kokia yra Jūsų pažiūra į Lietuvių Fondo meninių vertybių išsigijimą: ar meninės vertybės laikytinos, kaip L. Fondo investavimai ir saugotinos ateities Lietuvai, ar L. Fondas būtų tik finansuotojas naujai įsteigtos Meno puoselėjimo komisijos?

— Dailininkas Pranas Domšaitis, žinovų teigimu, yra didelio masto menininkas. Norint apsaugoti jo vertingus kūrinius nuo pakiuvimo į svetimas rankas, LF sudėtyje yra įsteigta Meno puoselėjimo komisija, kuri dirba

Lietuvių Fondo dabartinis pirmininkas Stasys Baras. Nuotr. P. Malėtos

visai savarankiškai. LF į dailininko Prano Domšaičio kūrinius nėra investavęs nė vieno dolerio. Tiesa, LF yra davęs Meno puoselėjimo komisijai paskolą. Dailininko P. Domšaičio kūriniams įsigyti. Kaip buvo minėta, ta komisija tvarkosi visai savarankiškai ir, pardavusi dalį kūrinių, L. Fondo sugrąžins gautą paskolą. Ar L. Fondas ateityje panorės dalį tų kūrinių įsigyti, norėdamas geriau susitvarkyti kūrinius suteikti ateities Lietuvos muziejams, šiuo metu atsakyti negaliu, nes tai priklausys nuo L. Fondo Tarybos sprendimų.

— Ką dar norėtumėte pasakyti Lietuvių Fondo nariams ir lietuvių visuomenei?

— Pakartotinai dėkoju LF nariams už lietuviškų reikalų supratimą ir nuosirdų prisidėjimą savo santaupomis prie LF augimo. Ar kas nori, ar ne — L. Fondas pasiliks su mumis ir suvaidins mūsų nepaprastai svarbų vaidmenį. Jau iki dabar LF lietuviškam švietimui, kultūrai ir jaunimui yra pasiskyręs vieną milijoną dolerių. Mūsų mastu, tai milžiniška suma, lyg duona, maitinanti mūsų kultūrą ir švietimą. Po vieno kitų metų, mes tikime, kad galėsime skirti lietuviškiems reikalams bent ketvirtį milijono dolerių kiekvienais metais. Ne už marių, o tik kelių metų tarpas, iki įžingsime ir ketvirtą milijoną. Už visa tai Jums padėka ir garbė, mieli broliai ir sesės. Jeigu vienos tautybės pilie-

čiai tik viename mieste vieną valandą gali suteikti apie 15 milijonų, tai mes, nors ir negausūs ir finansškai mažiau pajėgūs, turėtume per 25 metus suteikti bent pusę tos sumos.

— Įvesta naujovė. Augančiam jaunimui, ypač mokyklinio amžiaus vaikams, suteikiama teisė būti LF nariais — kandidatais, imokėjus bent 10 dol. pradinio inaso. Toks narys — kandidatas turi pilną teisę naudotis LF Fed. kredito kooperatyvo patarnavimais ir jame laikyti savo santaupas. Tokiu būdu senelių ir jų draugų vaikams teikiamos piniginės dovanos gali būti laikomos kredito kooperatyvu.

— Šiais metais LF mini savo sėkmingos veiklos 20 metų sukaktį. Kiekvieno mūsų pareiga rimtai susimąstyti ir įvertinti LF veiklą: kokia būtų mūsų lietuviška veikla be LF, kaip mūsų jaunimas ir mokyklos išsivertę be LF paramos? Lietuvių Fondo reikalingumu tikime ir jam dirbame, kad mūsų vaikai ir vaikaičiai išliktų lietuviškai, mylėtų ir brangintų savo kalbą, kultūrą, papročius, kad mūsų spauda, grožiniai raštai, dainos, muzika, dailė būtų apie lietuvių sugebėjimą ir kad lietuvių tauta klestėtų kultūringų tautų eilėse.

— Tik išlikime vieningi ir kupini vilties bei tikėjimo į lietuvių tautos prisikėlimą ir jos genijų. — baigė pasikalbėjimą LF Tarybos pirmininkas Stasys Baras.

Lietuvių Fondo taryba 1976 metais. Iš kairės pirmoje eilėje: dr. Jonas Puzinas (miręs), Milda Lenkauskienė, dr. Antanas Razma — valdybos pirmininkas, dr. Gediminas Balukas — tarybos pirmininkas, Marija Remienė, dr. Kazys Ambrozaitis — pelno skirstymo komisijos pirmininkas,

Antroje eilėje: Viktoras Naudžius, Kazys Barzdukas, Pranas Turūta (miręs), Vytautas Kutkus, Vytautas Kamantas, Antanas Rėklaitis (miręs). Trečioje eilėje: dr. Ferdinandas Kaunas, Petras Zelvyas, Kleopas A. Girvilas ir Povilas Kilius — investavimo komisijos pirmininkas.

Nuotr. V. Noreikos

Lietuvių Fondo kasdienybė

KAZYS BARZDUKAS

1982.VIII.1 suskamba Lietuvių Fondo telef. 312—925-6897. Nori lankytis būstinėje. Pranešame adresą: 2422 Marquette Rd., Chicago, IL 60629. Girdisi skambutis ir radijo Margučio, atšventusio 50 m. veiklos sukaktį, pareigūnas atidaro duris. Aprodamos kuklios Lietuvių Fondo, Margučio ir LF fed. kredito kooperatyvo patalpos. Šeimininkas yra Margutis, o kiti nuomininkai. Kooperatyvas turi 1 kambarį, kuriame kiekvieną trečiadienį nuo 12 v. iki 6 v.v. LF nariai gali atlikti visas bankines operacijas, o LF turi 3 kambarius: 1 archyvu ir 2 raštinę.

Raštinės kambariuose yra lietuvių dovanoti rašomieji stalai, rašomosios mašinėlės, geležinės spintos, talpinančios dokumentus, Xerox kopijavimo ir adresų dauginimo mašinos bei kiti raštinės reikmenys.

Archyvo kambaryje yra 11 dėžių dokumentų, 3 dėžės knygų, kurių leidimą parėmė Lietuvių Fondas, lietuviški laikraščiai bei žurnalai. Čia yra sukrautos ir Lituanistikos Instituto knygos, kurios užima 2/3 patalpos. Nors juntamas nepatogumų ir ankštumą, bet dalinamės bėdomis.

Adresų kartoteka turi 5120 narių kortelių, kurių penktadalis jau neatsiliepa. LF liūdi, gavęs pranešimą apie nario mirtį arba pašto gražintą laišką, dėl pasikeitusio adreso. Čia yra bylos ir susirašinėjimas su lietuviškais organizacijomis ir asmenimis bei narių sąrašai.

Kitam kambaryje yra valdybos sekretoriaus ir LF leidinio redaktoriaus rašomieji stalai, ant sienos kabo Lietuvoje austas rankšluostis su Lietuvos himno žodžiais ir LF praeities įvykių nuotraukos, nupiktos žemės planas. Šiam kambaryje posėdžiauja LF Valdyba, 10 LF komisijų. Tik LF Taryba posėdžiauja Margučio patalpoje, talpinančioje 30 asmenų.

Čia dirbantys 4 pensininkai gautus raštus skaito, išpildo, skirsto, riša į bylas ir atsaiko už pasiimtų darbų. Budima nuo ryto 8 iki vakaro 6 val.

Petras Zelvyas — kontrolierius. Jis atsakingas už visą sąskaitybą. Jau 10 metų skaičiuoja, rašo, posėdžiauja, skirsto ir riša dokumentus. Meilė skaičiams atsivežė iš Lietuvos, kur vedė "Maisto" sąskaitybą. Amerikoje baigė sąskaitybės mokslus, 17 metų dirbo Chicago centriname pašte, kur buvo visų rūšių piniginių operacijų, pradedant adatos pirkimu, baigiant dramblio pervedimu. Jis rašo visas, išskyrus kasos, knygas: investicijos, paskirtų išmokėjimų santraukas, dienos skaičius, atsiskaitymus su IRS. Jis yra tas asmuo, kuris nukreipia dolerį ten, kur jam priklauso. Jei nebus rašytinio pagrindo, doleris nejudės. Pradedant 1974 metais, kasmet paruošia Lietuvių Fondo leidinį, apie 50 - 80 pusl., kurį įteikia LF Tarybos ir Valdybos nariams. Teigiame, kad sąskaitybą yra pro-

Lietuvių Fondo valdybos ir Meno puoselėjimo komisijos pirmininkas dr. Gediminas Balukas. Nuotr. J. Janulaitis

fines, pagal visus sąskaitybos pagrindus.

Kazys Barzdukas — sekretorius - išdininas, sąskaitybos patirtį atsivežęs iš Lietuvos. Buvo "Mūsų laikraščio" administratoriaus pavaduotojas, Vytauto Didžiojo universiteto sąskaitininkas, Lietuvos kariuomenės pulko išdininas, vokiečių okupacijos laiku Statybinių medžiagų tresto vyr. buhalteris. Jis jau 12 metų vidutinai kasdien rašo po 10 laišku, veda kasos knygą, narių įmokų sąrašus, skelbimus, kvietimus posėdžiauti, posėdžių darbotvarkes, įmokų korteles, adresus, operuoja adresų mašina, tvarko LF Pelną skirstymo komisijos raštus, bylas, siunčia laiškus Lietuvių Fondo nariams du - tris kartus per metus po 4000, rašo pranešimus, veda knygas apie paskirtas sumas, pagal LF Pelną skirstymo komisijos protokolus. Galų gale pas jį ateirandami ir visi administraciniai reikalai — remontai, pirkimai, biudžetų vykdymo priežiūra, pasikalbėjimai telefonu, nuotraukos, važinėjimai į paštą, bankus, posėdžiai su taryba, valdyba, komisijomis. Dirba penktas dienas nuo 12 v. iki 6 v.v., šeštadieniais pagal reikala.

Nei Zelviui, nei Barzdukiui čia paminėtų darbo valandų neužtenka. Jie kartais padirbėja per naktelę, iki gaidelių... Kleopas A. Girvilas — valdybos sekretorius. Turi Aušros gimnazijos 1925 abiturą, Vilniaus universiteto 1940 m. diplomą, Londono universiteto 1937 m. liudijimą anglų kalbos fonetikos. Buvo Vilniaus un-to asistentas anglų literatūrai. Gavo Master laipsnį 1962 m. Chicago's un-te, buvo ten pat 1968 m. Ph. D. kandidatas. Nuo 1968 m. Lietuvių Fondo raštinės narys, pasitraukęs plk. A. Motuzui iš LF valdybos sekretoriaus pareigų, valdybos sekretorius. LF veikloje daugiausia dėmesio skiria Lituanistikai universitetuose — Chicago, Illinois, Loyolas. Labai remia Lituanistikos katedros steigimą. Rašo spaudoje apie LF bei LF veiklą švietimo srityje. Jau 14 metų rašo LF valdybos posėdžių protokolus, narių įmokų dienyną, mirusių narių sąrašą, iš kurio numerį, vardą ir pavardę Kazys Barzdukas, taip pat LF bendradarbiai, kaligrafiškai rašo LF Mirusiųjų albumą, daro atkarpas iš lietuviškų laikraščių apie Lietuvą ir Lietuvių Bendruomenę. Raštinėje jį daugiausia matom iš ryto iki 12 v. ir po pietų nuo 3 val.

Pranas Mažrimas — ūkio reikalų vedėjas. Jau 7 metai su savo mašina važinėja į paštą, Drauga, Jaunimo centrą, krautuves, pas LF pareigūnus su visokiais reikalais. Jis kilnoja kėdes, stalus, paruošia posėdžiams patalpas.

Mykolas Drunga yra protokolų sekretorius. Jis rašo narių su-

Lietuvių Fondo valdybos veikla

Atkelta iš 1 psl.)

Antanas Juodvalkis. Prieš tai informacijos vadovu penkerius metus išbuvo žurn. Vladas Būtenas, b r i kuris vėliau buvo pakviestas į Amerikos Balso tarnybą. Spaudos vadovai turi nepaprastų nuopelnų L. Fondui, nes jie ne tik patys rašė šimtus straipsnių populharindami LF idėjas, bet kartais ir organizavo lietuvių žurnalų komisijas, kurios atliko daug pozityvių darbų mūsų institucijos gerovei. Lietuvių išeivijos spauda ir radijas labai daug prisidėjo prie L. Fondo augimo.

Pranas Mažrimas puikiai tvarko LF ūkinius reikalus. "Lietuvių Fondo" knygos redaktorius A. P. Bagdonas paaukojo daug valandų ir pasisventimo, įamžiant LF darbus ateities lietuvių kartoms.

Vicepirmininkai pavaduoja pirmininką jo pavedami ir eina pareigas tais atvejais, kai pirmininkas dėl kurių nors priežasčių negali jų eiti. Jie taipgi yra skiriami prie įvairių LF projektų realizavimo.

LF Valdybos pirmininkas skiria pagal reikala valdybos posėdžius, atlieka einamuosius reikalus, vykdo L. Fondo Tarybos nutarimus.

LF Valdyba posėdžiauja 7 — 8 kartus metuose (vidurkis). Visi finansiniai ir kitokie reikalai yra sprendžiami demokratiškai — balsų dauguma.

Šia proga noriu pareikšti padėką ir pagarbą Valdybos nariams ir taipgi visiems L. Fondo vadovams bei remėjams, su kuriais teko dalintis rūpesčiais daugelį metų (nuo pirmojo steigiamojo Lietuvių Fondo susirinkimo 1961 m. kovo 19 d. Tai buvo ir yra vienos gražiausių mano visuomeninio darbo akimirkų.

važiavimų. Pelną skirstymo, investicijų ir finansų komisijų bei tarybos posėdžių protokolus. Be to, jis parašo reikalingus laiškus anglų kalba.

Pensininkas Apolinaras P. Bagdonas yra LF leidinio redaktoriaus. Baigė 1943 m. Vilniaus universitetą — klasikinę filologiją ir lituanistiką, įsigijo masterį Chicago's un-te 1964 m. iš klasikinės filologijos. Buvo Blombergo gimnazijos direktorius, 8 m. mokytojas Chicago's lituanistinėje mokykloje, dėstė lotynų klb. Iles State Normal un-te. Rašo eilėraščius ir yra išleisęs kelis rinkinius. Bendradarbiauja lietuvių spaudoje. 1977 m. pakviestas dr. A. Razmo su sudaręmi dar a.a. plk. A. Rėklaitis pradėta knyga "Lietuvių Fondas", dar kitaip vadinama (Nukelta į 3 psl.)

1962 m. kovo mėnesį sudarytoji pirmoji Lietuvos Fondo taryba kartu su teisininku A. Kėželiu ir spaudos atstovais. Pirmoje eilėje sėdi: A. Kėželis, B. Babrauskas (miręs), J. Jasaitis (miręs), A. Ragytė,

dr. A. Razma, T. Blinstrubas ir dr. G. Balukas. Antroje eilėje stovi: J. Vaičiūnas (miręs), T. Antanaitis, S. Juškėnas, D. Bielskus, A. Kareiva, dr. B. Poškus, J. Vainelkis, J. Švedas, A. Baga ir St. Daunys (miręs). Nuotr. V. Noreikos

Pokalbis su LF investavimo komisijos pirmininku Povilu Kilium

— Investavimo komisijoje dirbate ilgesnį laiką, o pastaruju metu esate jos pirmininkas. Nuo investavimo būdo priklauso L. Fondo pajamos — pelnas ar nuostolis. Pasakykite, kur yra investuotas L. Fondo kapitalas ir kas šiuo metu duoda geriausias pajamas?

— Išrinktas į Lietuvos Fondo Tarybą tuojau įsijungiau į investavimo komisiją, pradžioje nariu, o vėliau ir pirmininku. Teko pergyventi bendrą revoliucinį ekonominį sukrėtimą, tebesitęsiantį dar ir dabar. Korporacijų akcijos krito, o iškilio trumpalaikio indėlių (certifikatų) palūkanos. Teko taikytis prie bendros ekonominės raidos ir atitinkamai kreipti L. Fondo kapitalo investavimus, norint gauti didžiausias pajamas. Investavimų komisiją sudaro patyrę finansininkai ar visuomenininkai, kurie sprendimus daro bendru sutarimu. Griežtai laikomės demokratinio principo — daugumos balsų nutarimo.

L. Fondo pajamos priklauso nuo vienokio ar kitokio investavimo

būdo, duodančio didesnę ar mažesnę pelną, nuo kurio dydžio priklauso ir lietuvių švietimui bei kultūriniam reikalams parama. Nuo įsteigimo iki šių metų pabaigos L. Fondas jau turės pusantro milijono dolerių pajamų. Lietuviškai veiklai paremti bus išdalinta visos milijonas dolerių. Matote, L. Fondas operuoja milijoninėmis sumomis, kurios ateityje dar sparčiau auga ir didės. Apskaičiuota, kad šių dienų sąlygomis, pajamų kiekvienais metais bus gaunama apie 200,000 dol. Taigi, dabar turime 5 metų, kad turėtume vieną milijoną pajamų.

Dabartinis metu L. Fondo kapitalas yra investuotas į įvairias ūkinio gyvenimo sritis, kad duotų kiek galima didesnes pajamas ir apsaugotų nuo staigių ekonominių lūžių bei infliacijos. Šiuo metu geriausios pajamos yra iš trumpalaikių investavimų, duodančių 14% palūkanų. Todėl ir sertifikuojame į investuota 36% viso L. Fondo kapitalo.

— Kodėl ketvirtadalis L. Fondo

kapitalo tebelaikoma mažas pajamas duodančiose bendrovių akcijose?

— Šį klausimą reikia plačiau ir nuodugniau panagrinėti. Iš tų 20% kapitalo, investuoto į bendrovių akcijas, pusę sudaro vadinamosios „utility“ akcijos, duodančios 11% pajamų. Kita pusė akcijų neša mažesnius dividendus, bet kai kurių vertė gerokai pakilusi. Tik maža dalis akcijų yra nuostolingos, ir jos jau baigiamos likviduoti. Apskritai ir bendrovių akcijos duoda nedaug pelno.

— Siūlydami ekonominiams atoslėgiui ir kai kurioms net didelėms bendrovėms stovint ant bankroto slenksčio, ar nėra pavojus, kad akcijas investuotų kapitalą visiškai prarasti?

— Šių dienų ekonomijoje vienuomet yra galimybių prarasti visą ar dalį investavimų į bendrovių akcijas. L. Fondo investavimai į bendrovių akcijas yra tvarkomi kompetentingos investavimo įstaigos, kuri perka akcijas tik finansiniai stipriausių bendrovių. Net šiuo metu šios akcijos yra apamai pakilusios, kas rodo jų sugebėjimą atrinkti pajėgiausias bendroves ir užtikrinti pelną.

— Kuriam tikslui nupirkta žemės ūkis ir investuota nemaža suma, kuri, bent šiuo metu, neduoda pajamų?

— Metinių narių suvažiavimų metu buvo keliamas klausimas apie nekilnojamo turto įsigijimą ir apsaugojimą L. Fondo kapitalo nuo infliacijos. Kadangi visos L.

Fondo pajamos yra išdalintos lietuvių išlaikymo reikalams, nepridedant jų prie kapitalo, tad turimo kapitalo vertė mažėja infliacinio koeficientu. Nors daliniam infliacijos sumažinimui buvo įsigytas palankiomis sąlygomis 158 akrų žemės ūkis su trobesiais. Sutarta 425,000 dol. suma, perkant įmokėta 100,000 dol., o likusi išmokama per 12 metų iš 8% po 40,000 dol. kiekvienais metais. Ūkis yra išnuomojamas ir gaunama 16,000 dol. metinės nuomos.

— Kodėl investavimų komisija nepirktaria L. Fondo kapitalą investuoti į lietuvių dailininkų kūrybą, o sukurti specialią Meno puoselėjimo komisiją, kuri remtų beprocentinėmis paskolomis?

— Pirmiausia noriu pažymėti, kad Investavimo komisija pritaria Meno puoselėjimo komisijos veiklai ir dail. Prano Domšaičio kūrinių įsigijimui. Meno puoselėjimo komisijos įsigytieji meno kūriniai yra visuomenės turtas, kuris bus ateityje plečiamas. Tačiau žiūrėti į šį įsigijimą, kaip L. Fondo kapitalo investavimą, būtų netikslinga, nes Investavimo komisijos tikslas yra dabar gauti pajamas ir paremti lietuvišką veiklą. Meno kūrinių vertę nustatyti yra sunku ir daryti investavimą, spekuliuojant jų vertės pakilimu, būtų netikslinga. Reikia turėti gerai mone nusimanančių žmonių, kurie galėtų nustatyti meno kūrinių tikrąją vertę, o to Investavimo komisija negali padaryti. Samdyti ekspertus yra per brangu ir rizikinga. Tiksliau yra, kai menu rūpinasi specialia komisija, o L. Fondas tik finansuoja jos veiklą beprocentinėmis paskolomis. Investavimo komisijos tikslas yra investuoti kapitalą į tokias vertybes, kurios jau dabar duoda didžiausias pajamas ir per Pelnos skirstymo komisiją grąžina jas visuomenei.

— Kokios būtų Jūsų rekomendacijos L. Fondo kapitalo investavimui artimiausioje ateityje?

— Kadangi investavimai daromi visos komisijos nutarimu, tai šie mano pasisakymai tėra tik vieno asmens nuomonė. Žiūrint plačiau ir planuojant, ateiti, neišvengiamai susiduriame su viso krašto ekonomine būkle. Investavimo komisija negali paveikti bendros ekonominės eigos, o tik tiksliau išnaudoti susidariusią padėtį. L. Fondo portfolio yra gerai išbalansuotas ir net šiuo metu duoda geras ir pastovias pajamas. Atrodo, kad bendra ekonominė padėtis 1983 metais turėtų gerėti, o tuo pačiu ir L. Fondo pajamos didėti. Detalai apie tai galima būtų kalbėti daug, bet turint kapitalo 36% investuotus į trumpalaikius indėlius, galima greitai daryti pakeitimus ir viską nukreipti į pelningesnius investavimus. Investavimo komisija nevengs daryti pakeitimų, jei bus matyti, kad naujos pozicijos (Nukelta į 4 psl.)

Lietuvių Fondo informacijos vedėjai: Vl. Būtenas-Ramojus ir A. Juodvalkis. Nuotr. V. Noreikos

Kai du stos

Adomas Jakštas 1860-1938

Vienas žodis — ne šneka,
Vienas vyras — ne talka;
Kai du stos,
Visados

Daugiau padarys:
Viens pradės,
Kits padės,
Daug toliau varys.

Viens lapelis — ne
vainikis.
Viens berniukas — ne
giesmininkas;

Kai du stos,
Visados
Dailiau padainuos;
Abu trauks,
Balsas plauks
Kaip aidas miškuos.

Vieno greitai ilst ranka,
Vieno išmintis menka;
Kai du stos,
Visados,
Kas reikia, supras;
Ieškos, klaus,
Nepaliaus
Ir tiesą atras.

Vienam gryčioj nesmagu,
Vienam giroje baugu:
Kai du stos,
Visados

Baimės nepažins;
Nuo vilkų
Ir meškų
Kits kitą apgins.

Vieną medį vėjas griau,
Vienas greitai apsigau,
Kai du stos,
Visados
Skriaudą pamatys;
Jei viens snaus,
Kitas jaus,
Sukčių sutramdys.

Niekai kare ginklų
plius,
Jei kareivių pulkas viens;
Kai du stos,
Visados
Draug kovot saldu;
Priešas bėgs,
Balsu rėks:
Oi čia du, du, dul.

Tedainuoja gi daugums,
Nes ir Viešpats sako
mums:

Kai du stos,
Visados
Ten ir aš su jais,
Jei tiktai
Meilingai
Vienybėn sueis...

Lėšų telkimas, kultūriniai renginiai ir naujų narių vajai

MARIJA REMIENĖ

Visi, kas tik seka spaudą ir nėra nutolę nuo lietuviško gyvenimo, žino, kad Lietuvos Fondas buvo pradėtas kelių užsiėmusių gydytojų, kurie, sudėję pirmąsias tūkstantines, kalbėjo, rašė ir kvietė jungtis kiekvieną lietuvių į naują, mažai žinomą fondą. Tačiau tik tu idealistų daktarų neūžteko. Reikėjo skatytis su realybe, norint sukaupiti milijoną dolerių, reikėjo ieškoti būdų prieiti prie masės, prie tų asmenų, kurie atneštų savo šimtines. Reikėjo skelbti ir organizuoti vėjus. Gyvename tokiam amžiuje, kad reikėjo ne vieno būdo, o kelių, norint patraukti naujus narius ir vos įkurta, bet besiplečiančią fi-

nansinę instituciją. Visiems aišku, kad lėšų telkimo darbas yra labai sunkus darbas. Pirmasis tu sunkaus darbo ėmėsi L. Fondo vicepirmininkas a. a. Antanas Rėklaitis. Lietuvių Bendruomenės rėmuose jis įsteigė bene veik kiekvienoje lietuviškoje apylinkėje Lietuvos Fondo vajeus komitetas, nustatė kiekvienai apylinkės finansinę „duoklę“, o Chicagoje pats vadovavo skėmin-goms vakarienėms. Be to, jo sumanymu Lietuvos Fondas išleido Lietuvos prezidentų ir Karaliaus Mindaugo medalius, kurie fondui atnešė ne tik pelno, kiek prestižo.

Sukaupus pirmąjį milijoną, išlaukus lyg ir ėmė mažėti, o lėšų pareikalavimas įvairiems lietuviškiems kultūriniam reikalams padidėjo. Visų akys nukreiptos į Lietuvos Fondą, o tuo tarpu mirtis retina fondo narius. Juk ne paslaptis, kad didžiausią Lietuvos Fondo kapitalą sukrovė pensininkai. Nepamiršta jie fondo ir dabar, iškeliaudami į Anapus, savo testamentiniuose palikimuose fondą prisimena. Pagarba vyresniajai kartai, kuri pastatė sau amžiną paminklą.

Po pirmojo milijono užbaigtųjų vėl reikėjo suaktyvinti Lietuvos Fondo metinius vajeus, surasti naujų darbuotojų ir naujų būdų. Buvo bandoma patraukti jaunesnius profesionalus. Tuo būdu Lietuvos Fondas kiekvieną rudenį skelbė naujų narių vajeus ir vajeus užbaigtuvėms ėmė ruošti iškilmingus pokylius miesto centre, ar priemiesčių didžiosiose salėse. Tokie kasmetiniai pokyliai kartais atnešdavo iki 30 tūkstančių dolerių naujų įnašų, tik gaila, kad ir tuomet mažokai jaunesnių prisidėjo prie fondo augimo. Akademikų kartos, kuri čia jau baigė mokslus, procentas Lietuvos Fondo eilėse yra labai mažas. Šalia skelbiamų vajeų buvo sėkmingi finansiniai dr. Antano Rėklaitis kalediniai sveikinimai fondo nariams.

Lietuvių Fondas nesiribojo vien tik įnašų rinkimu ir banketų organizavimu. Fondas nemažai kreipė savo dėmesį ir į kultūrinę veiklą, ypač ten, kur kitos organizacijos ar draugijos neįstengė jos suorganizuoti. 1970 metais Lietuvos Fondas surengė sėkmingą operos koncertą, Lilijos, Šukytės koncertą, Orchestra, Hall, Chicago miesto centre. Šių metų rugsėjo 18 d. ir vėliau L. Šukytė dainavo Chicago lietuviams, 1976 m. surengė sėkmingą ir pelningą mėsų žymųjų sopranistų Danos, Stankaitytės, Stasio Baro ir Jono Vaznelio koncertas, akompanuojant muzikui Alvydui Vasaiciui, Marijos aukštesniosios mokyklos auditorijoje Chicagoje. 1980 metų rudenį Lietuvos Fondas pakvietė kompozitorių Jeronimą Kacinską iš Bostono ir visą jo vadovaujamą amerikietį Berkley kolegijos chorą ir orkestrą, kurie atliko jo kompozicijų kūrinius lietuviškai.

Be aukščiausių minėtų koncertų, Lietuvos Fondo kasmetiniai pokyliai neapsėjo be aukštesnio lygmėninių programų, kurias atliko solistė Birutė Dabšienė iš Los Angeles ir veik visi čia Chicagoje gyvenantieji dainos ir žodžio menininkai: Romė Mastienė, Elena Blandytė, Leonas Barauskas, Pranciška Bičienė, Jonas Kelečius ir kiti.

Organizuojant vajeus pokylius bei koncertus, buvo įtraukta nemažai talkininkų ir pasvėstų daug nuosirdaus darbo. Niekas neatširdo be pastangų ir niekas neatėjo savaime.

Žiūrint į ateitį, reikia ieškoti naujų būdų Lietuvos Fondo augimui. Džiugu, kad trečias milijonas auga sparčiai kapitalu ir nariais. Nors daugeli dalykų žemėje neįvertiname arba praeiname nepastebėdami, bet taip nėra su Lietuvos Fondu. Kiek yra lietuvių milijonierių? Jei jų yra, tai labai nedaug. Galime didžiulius būdams Lietuvos Fondo nariais ir tuo pačiu „milijonieriais“ Lietuvos Fondo eilėse.

Lietuvių Fondo 1982 m. pirmosios Tarybos pirmininkas dr. A. Razma ir pirmosios Valdybos pirmininkas T. Blinstrubas.

Lietuvių Fondo 1982 m. taryba ir valdyba. Sėdi iš kairės: V. Kamantas, M. Lenkauskienė, tarybos pirmininkas St. Baras, V. Kutkus, M. Remienė, valdybos pirmininkas G. Balukas, buvęs tarybos

pirmininkas A. Razma. Stovi iš kairės: F. Kaunas, Pr. Mažrimas, V. Naudžius, P. Kilius, A. Juodvalkis, K. Barzdukas, Vyt. Tauras, K. Ambrozaitis, P. Zelvyas, A. Bagdonas, J. Vaznelis ir A. B. Glevickas. Nuotr. P. Malėtos

Lietuvių Fondo narių ir jų įmokų augimas 1962-1981 metais			
Metai	Narių sk.	Metinė suma \$	Iš viso suma \$
1962	98	44,505	44,505
1963	299	59,575	104,080
1964	225	63,321	167,401
1965	324	61,728	229,129
1966	440	87,279	316,408
1967	370	83,864	400,272
1968	466	115,728	516,000
1969	336	93,612	609,612
1970	204	65,398	675,010
1971	139	45,436	720,446
1972	281	73,174	793,620
1973	224	102,151	895,771
1974	498	147,547	1,043,318
1975	121	67,973	1,111,251
1976	245	103,738	1,215,029
1977	146	216,571	1,431,600
1978	102	93,141	1,524,741
1979	208	126,659	1,651,400
1980	134	375,883	2,027,283
1981	156	122,160	2,149,443

TEBEGYVOS VANAGAITIŠKO LINKSMUMO TRADICIJOS

Lengva ir skoninga „Margučio“
kultūrinė popietė

Kai „Margutis“ ruošia koncertą, jam beveik visuomet pasiseka. Ir programos kokybė būna gera, ir publikos prisirenkama užtenkama. Ne kitaip būta ir spalio 17 d. 3 val. popiet Jaunimo centro didžiojoje salėje.

Šį kartą „Margutis“ svečius susikvietė ne tik muzikinei, bet, galima sakyti, ir literatūrinei popietei. Mat neseniai jis buvo paskelbęs feljetono konkursą, į kurį atsiliepė net 29 autoriai su 50 rankraščiu. Kaip šmaikščiaime įvadiniame žodyje paminėjo „Margučio“ vedėjas Petras Petrutis, vargu ar bet kuris kitas literatūrinis konkursas iševijos istorijoje sukrovė tokį gausų rankraštinį derlių. Aišku, feljetoną parašyti — tai ne romanas sukurti. Netgi ir novelė autoriui paprastai stato stangresnius reikalavimus už feljetoną. Tad gal ir nesistebėtina, kad šia proga į varžybas dėl 250, 150 ir 100 dol. vertės premijų „užsi-meldavo“ tokia galybė rašančiųjų.

Deja, ties šiuo tašku (ir vieninteli kartą šiame rašinyje) negalime kitaip, kaip tik smarkokai pečiais truktelti. Akt. Julius Balutis perskaitė (tiesa, puikiai) pirmąją premiją laimėjusį tekstą — seno spaudos bendradarbio, jau dvi knygas išleidusio ir dabar Floridoje gyvenančio teisininko dr. Henriko Lukaševičiaus raštą „Namai ir ausinio saulėleidžios žmonės“.

Teisybė, feljetonas parašytas sklandžiai, ir klausytojai juo pasigardžiavo kaip lengva putele, tačiau — ir stiliumi, ir siužetu, ir „idėja“ jis toks jau konvencionalus, jog norom nenorom pagalvoji: jei jau šitas pelnė pirmą vietą, tai kokie turi būti tie 29 kiti? Beje, antruoju buvo atžymėtas žurnalistas Rūtos Klevos Vidžianienės darbas, trečiuoju — rašytojo Balio Augino.

O gal vertintojų komisija (Algimantas Astašaitis, Lilė Gražulienė, Kęstutis Keblys) ėmė ir suklydo? Tiespindžia šį klausimą skaitytojai: visi trys premijuoti feljetonai, rodos, bus paskelbti „Drauge“, o Irena Kriaučiūnienė, tarusi malonų žodelį mecenatų vardu, net užsiminė apie galimybę visus 30 išleisti atskiru leidiniu.

Nieko skeptiško negalima pasakyti apie antrąją ir pagrindinę popietės dalį — newyorkiečių „Harmonijos“ kvartetą koncertą. Čia galima tik džiaugtis: jauni-mas pats susibėgo, pats sucementavo dailiojo dainavimo būrelį, puoselėjantį lietuvišką repertuarą. Tiesa, šį kartą tas jo atliktas repertuaras buvo toks, kuris visi-

kai patenkino daugumos publikos labai jau nereiklų skonį: lengvas, romantiškas, melodingas, tradicinis. Bet ar reikia dėl to pykti: juk atsimenant, kad „Margutis“ vis dar gyvena savo 50 metų jubilėjus nuotakomis, didžiai prasminga — tarp pereitą pavasarį praėjusio smuikininkų Bankų recitalio ir ateinančių pavasarį numatyto Mozūraitės bei Kollarsų koncerto — dar vieną sykį atgavinti ir prikelti nuoširdaus vanagaitiško muzikavimo, tenkinančio plačios liaudies poreikius, dvasią. Kitą kartą, žinoma, norėtų me išgirsti, kaip „Harmonijai“ sektųsi su muzikine prasme ambicingesnėmis, įdomesnėmis, reiklesnėmis partitūromis.

Technine prasme harmonininkus reikia vertinti jau kaip profesionalus. Skamba jie absoliučiai darniai ir švariai. Balsai gražiai susilydę, niekur nejūsti bet kokio detonavimo. Sceninė laikysena nepigi, elegantiška, gracinga. Kur reikia, mokėta ir pavaidinti. Dikcija — tokia, kokios galima iš jau iševijoje gimusių lietuvių tikėtis (kitai tarant, yra kur pasitobulinti).

Kvartetui vadovauja tenoras Viktoras Ralys, pats sukūręs ir daugelio adiktų dainų aranžamentus. Kiti kvarteto nariai: sopranas Rasa Bobelytė-Brittain, altas Birutė Ralytė-Malinauskienė ir bosas Petras J. Tutinas. Akompaniatorius — Matas Yatkaukas, skambinęs užtikrintai ir be klaidų.

„Harmonijos“ kolektyvas nusipelnė pagyrimo ir už muzikinių problemų įveikimą, ir už lietuvišką entuziazmą. Publika tai įver-

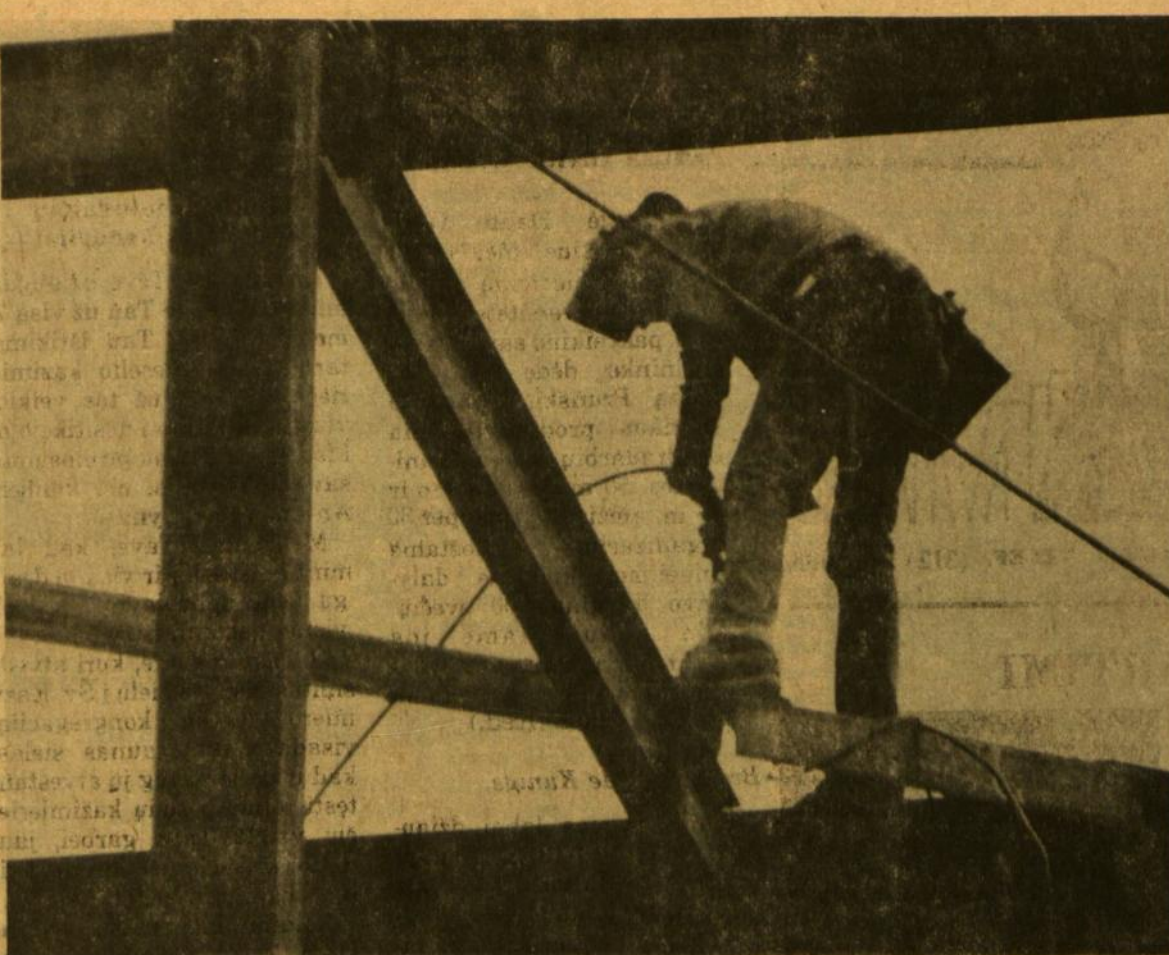

Dail. Giedrė Zumbakienė ir dail. Adolfas Valeška jos parodos atidaryme Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje spalio 8 d. Nuotr. J. Tamulaitis

Giedrė Zumbakienė

Dailininkės Giedrės Zumbakienės paroda tebevyksta Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje Chicagoje šiandien ir rytoj, spalio 23-24 d.

Dangoraižiai I. Nuotrauka Jurgio Anyso iš Lietuvių foto archyvo rengiamos vienuoliktosios amatinės lietuvių fotografų parodos M. K. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Chicagoje, šim, spalio 29 d. — lapkričio 7 d.

tino ir už šias dovanas. — O gal ir už akivaizdžiai žerinciją jų jaunystę, — jiems gausiai atsilygino kaktėmis. Tos pačios sekė „Harmonijai“ linkime ir kitose lietuvių kolonijose.

Mykolas Druga

• Juozas Vaisnora, M.I.C. JURGIO MATULAICIO KELIAS Į VILNIAUS VYSKUPO SOSTĄ; SV. SOSTO ATSTOVŲ RATTI VIZITAS LIETUVOJE IR LATVIJOJE. Brooklyn, N.Y. 1982. Išeido Tėvų Pranciškonai. Atspaudas iš „Aidy“ 1977 m. nr. 3, 4, 5, 6, 7 ir 1979 m. nr. 4, 5. Spaudė Pranciškonų spaustuviė Brooklyn, N.Y. 94 psl. Kaina 4 dol.

Giedrės Zumbakienės meno paroda

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Šių metų spalio 8 d. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Chicagoje, buvo atidaryta Giedrės Zumbakienės darbų paroda. Dailininkė Giedrė Zumbakienė jau gerai pažįstama Chicagoje meno parodų lankytojams, nes ji dažna parodų dalyvė. Šioje parodoje ji ekiniai savo meno kūriniais nuo ankstyvesniųjų. Pradžioje mes ją pažinome kaip emalio technikos menininkę — specialistę. Vėliau — kaip aliejaus darbų ir grafikos menininkę. Šioje parodoje ji yra išsivysusi spalvotų grafikos darbų — офорatas.

Šioje dailininkės Zumbakienės spalvotų grafikos darbų parodoje aprašome kas mus išjudintų kuo nors išsiskokant. Priešingai, ji mus nuramina savo užlopintomis spalvomis, grakščiomis linijomis, darniomis kompozicijomis. Jos tematika irgi ne kasdieniško gyvenimo, o dangaus ir žemės elementai figūruoja šioje parodoje. Šiuos elementus dailininkė parodo pusiau suabstraktintus, kuriuose dar palieka ir realistinių motyvų. Tie realistiniai motyvai kaip tik ir yra: kalnų gelmės, kristalinis pasaulis, debesy, erdvės bruožai, kalnų vėjai, spindulių žėrėjimas, beribė erdvė, amžinoji naktis, Jupiterio mėnuliai, neįmatuojamos gelmės, priemės atmosfera, piramidžių mirazai, mėnesienos, aušros, mėnulio takas. Kai kurios pasaulio atvaizdavimo temos seka serijomis, kaip amžinoji naktis, Jupiterio mėnuliai, permatomos šakos, neįmatuojamos gelmės, piramidės mirazai. Tas pats temas autorė atvaizduoja skirtingomis spalvomis ir kompozicijomis. O jos

spalvos labai užlopintos: žalsva, melasa, rusva, sidabrinė, suderintos su įvairiais atspalviais. Jos laisvos linijos susikerta su griežtomis linijomis. Šitai puikiai pailiustruoja kūrinys su daugiausia variacijų — „Piramidės mirazai“. Čia mes matome trikampes, piramides su griežtomis, aštriabriaunėmis, geometrinėmis linijomis ir tarp jų ir pro jas slenkančius apvalius rutulius. Tos pačios temos su spalvų ir linijų pakeitimais sukelia skirtingas nuotakas. Arba kitoje paveiklo serijoje matome skirtingas mėnulio nuotakas. Tas pats mėnulis sukelia kitokią nuotaką, kai ji matome nakties tamsoje, negu kada jis matomas dienos šviesoje.

Dailininkė Zumbakienė savo lyrinį, subtilių spalvų derinį pademonstruoja kūrinio „permatomos šakos“ trijose variacijose. Pirmame matome rusvos ir sidabrinės spalvos derinį, antrame, violetinę su sidabrine ir trečiame — žalią su juodu. Kiekvienas paveikslas savaip pakeliančiai veikia žiūrovą. Grakščių linijų, permatomos sidabrinės šakos, rodos, tokios trapios, kad, jas palietus, jos tuoj subyrės. Čia dailininkė pasireiškia kaip poetiškai lyrinė meno kūrėja.

Labiau suabstraktinti yra tokie kūriniai kaip kalnų gelmės, kristalinis pasaulis, kalnų vėjai, kristalinė katedra. Šiuose paveikluose spalvų žaismas labiau sukelia jų pavadinimams atitinkančias nuotakas.

Dailininkės Giedrės Zumbakienės spalvotų grafikos darbai suteikia žiūrovui ne tik patį grožio pasigėrėjimą, bet taip pat rodo autorės išvermingą ir kruopščią grafikos braižo techniką. Šioje parodoje meno kūriniai kalba spalvos ir linijos darna.

LF investavimo komisija

(Atkelta iš 3 psl.)

gali duoti didesnį pelną.

— Ką dar norėtumėt pasakyti apie L. Fondo kapitalo investavimą ir jo reikšmę ateities lietuviškai veiklai?

— Kaip anksčiau minėjau, dabartinis L. Fondo kapitalas jau duoda 200,000 dol. metinių pajamų. Augant pagrindiniam kapitalui, pajamos didės ir netrukus bus galima paskirstyti kiekvienais metais 200,000 dol. lietuviškos išlaikymo reikalams. Taigi, vieną milijoną dol. per 5 metus! Aš manau, kad tai didelė suma, skiriama lietuviškai veiklai, kultūrai ir švietimui paremti. Kaip ir kam šią sumą paskirstyti ir išdalinti, tai jau Pelną skirstymo komisijos reikalas, — baigė pasikalbėjimą Povilas Kilius, Investavimo komisijos pirmininkas.

NAUJI LEIDINIAI

• MŪSŲ VYTIŠ, 1982 m. Nr. 2. Trimėnesinis žurnalas. Leidžia Akademijos skautų sąjūdis. Redaguoja Juozas Toliušis, 7220 S. California Ave., Chicago, IL 60629. Administruoja Danutė Korzonienė, 2725 W. 84th Place, Chicago, IL 60652. Metinė prenumerata — 7 dol., studentams — 4 dol., atskiro numerio kaina — 2 dol.

Plati Vydūno jaunimo fondo veiklos apžvalga, minint jo 30 metų sukaktį. Labai įdomus ir dėmesio vertas Indrės Žadeikytės paruoštas „Akademikės skautės profilis“, pasiremiant jos pravesu ASD Chicago's skyriaus narių apklausinėjimu. Nūdienių čikagiečių skautių labiausiai lankoma mokslo įstaiga — Illinois universitetas, o jų pasirenkamos studijų šakos labai įvairios — nuo prekybos, inžinerijos ir medicinos iki fotografijos meno (tik su visiškai humanitarinių mokslų spraga). Visos bendrauja su kitais lietuvišiais studentais. Nemažai jų lankė arba lanko lietuvių kalbos kursų Chicago Circle. Jos visos skaito lietuvišką spaudą; autorė pažymi, kad kai narės surašė, ką jos skaito, 100% narių išvardino „Draugo“ dienraštį pirmoje vietoje. Aplamai, Lietuvoje gyventi, nepriklausomybę atgavus, jos nenorėtų, tačiau šeimą kurti jos norėtų su lietuviu, savo vaikus mokytų lietuvių kalbos ir juos vežiotų į šeštadienines mokyklas. Savo politinę galvoseną ir pasaulėžiūrą jos kartais prilygina skerspūvio amerikiečiams (pvz. dauguma pasisako prieš naujų pabėgėlių įsileidimą į Amerikos kraštą, už mirties bausmės palikimo teisinę sistemą), kartais vėl atitolsta (pvz. pasisako prieš branduolinę energijos eksploatavimą), o kartais parodo lietuviškaitės šviežio savaimingumo (pusę jų pasisako už lygiateisiškumo įstatymo projektą, ir daugiau kaip pusė už moterų kunigystę). Vienas jų reiškiamų svarbiųjų rūpasių yra, kad narės dalyvaudų platesniame lietuvių akademiniame gyvenime.

Idomos medžiagos suteikta skyriuose: Įvykiai ir komentarai, Mūsų pastogėje. Numerį puošia Eugenijaus Būtėno nuotraukos.

• THE VIOLATIONS OF HUMAN RIGHTS IN SOVIET OCCUPIED LITHUANIA. A Report for 1981. Redaguoja Tomas Remeikis. Išeido Amerikos Lietuvių Bendruomenė, 1982. Leidžiamas kiekvienais metais nuo 1971. Užsakyti šią ir ankstesnes laidas galima pas: The Lithuanian American Community, 708 Custis Road, Glenside, PA 19038, USA.

Pirmoje ataskaitos dalyje spausdinami Vakaruose kilę pasisakymai dėl žmogaus teisių bei tautinių, politinių, kultūrinių ir religinių teisių paveržtoje Lietuvoje ir Pabaltijoje. Antroje dalyje —

medžiaga iš pagrindžio spaudos. Pagrindiniai straipsniai: dr. Tomas Remeikis, „Atslūgęs pasipriešinimas? — 1981 metų reiškinys apžvalga“, dr. Saulius Girmius, „Lietuviškosios Kronikos dešimtmečio sukaktis“, Rimvydas Šiaulys, „Kovos už Lietuvos laisvę strategijos ir taktikos klausimai“.

• LITUANUS, Vol. 28, No. 3, Fall 1982. Lithuanian Quarterly Journal of the Arts and Sciences. Lituanus Foundation, Inc. anglų kalba leidžiamas žurnalas. Šį numerį redagavo dr. Antanas Klimas, Rochesterio universiteto profesorius. Administratorius Jonas Kučėnas. Metinė prenumerata asmenims — 10 dol., bibliotekoms ir įstaigoms — 15 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: Lituanus, 6621 S. Troy, Chicago, Illinois 60629, USA.

Siame numeryje: kalbininkas William R. Schmalstieg rašo apie lietuviškus asmenvardžius, Antanas V. Dundzila pasidalina savo patyrimu kaip Fulbright paskaitininko Vilniuje ir Rygoje 1981 metų rudenį, Juris Šlienėks aptaria šių dienų latviškąją dramą, Zilvė Gimbutaitė recenzuoja pabaltiečių dramos antologijos antrąjį tomą The Golden Steed (red. Alfreds Straumanis).

Idomūs ir nerami klausimų užduodantys yra trys pranešimai su duomenimis iš studijų apie Amerikos lietuvių visuomeninio gyvenimo formas: Aleksandro Gedmintas „Etninio identiteto išlaikymo kultūriniai sandai pas Binghamton, New York lietuvių“, Virgos Jelonis „Etninė identifikacija: studija apie kultūros išlaikymą antros kartos lietuvių tarpe“, ir Vitos Musonytės „Aukštųjų šviežio savaimingumo (pusę jų pasisako už lygiateisiškumo įstatymo projektą, ir daugiau kaip pusė už moterų kunigystę). Vienas jų reiškiamų svarbiųjų rūpasių yra, kad narės dalyvaudų platesniame lietuvių akademiniame gyvenime.“

Idomos medžiagos suteikta skyriuose: Įvykiai ir komentarai, Mūsų pastogėje. Numerį puošia Eugenijaus Būtėno nuotraukos.

• THE VIOLATIONS OF HUMAN RIGHTS IN SOVIET OCCUPIED LITHUANIA. A Report for 1981. Redaguoja Tomas Remeikis. Išeido Amerikos Lietuvių Bendruomenė, 1982. Leidžiamas kiekvienais metais nuo 1971. Užsakyti šią ir ankstesnes laidas galima pas: The Lithuanian American Community, 708 Custis Road, Glenside, PA 19038, USA.

Pirmoje ataskaitos dalyje spausdinami Vakaruose kilę pasisakymai dėl žmogaus teisių bei tautinių, politinių, kultūrinių ir religinių teisių paveržtoje Lietuvoje ir Pabaltijoje. Antroje dalyje —

• LAIVAS, 1982 m. liepos — rugpjūčio mėn., Nr. 4. Religinio tautinio gyvenimo dvimėnesinis žurnalas. Leidžia Marijonų vienuolija. Redaguoja kun. J. Vaskas, M.I.C. Daugreliginių skaitinių ir iliustracijų. Redakcijos ir administracijos adresas: Laivas, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Povilas Puzilas (1907-1987)

Ištrėmime (alleluja) iš Čiurlionio galerijos kūrinių fondo. Dailininkas Povilas Puzilas 1982 m. rugpjūčio mėn. 3 d. būtų šventęs 75 m. amžius sukaktį. Šių metų spalio 22 dieną sukauso lygiai 15 metų nuo jo mirties.